

Offensiva da digitalisaziun sin tut ils stgalims?

La regenza pren posiziun tar duas intervenziuns parlamentaras da las fracziuns pps e ps

DA MARTIN CABALZAR

■ **Cussegl grond e regenza s'occupan l'ultim temp adina puspe cun la digitalisaziun. En la sessiun d'avust vegn in nov parlament tranter auter a tractar duas incumbensas parlamentaras deitgadas a la digitalisaziun ed a sia finanziaziun.** La regenza propona da refusar tuttas duas incumbensas, tant quella da la pps per in'offensiva da digitalisaziun sco quella da la ps concernent la finanziaziun da projects corrispondents ord il credit d'impegn per infrastructures relevantas per il sistem.

Pps vul in'offensiva da digitalisaziun

La fracziun da la partida populara svizra (pps) ha inoltrà in'incumbensa per in credit spezial per in'offensiva da digitalisaziun per rinforzar il grischun sco lieu economic. Il schef da fracziun *Jan Koch* (Eigias) constatescha che nossa societad fa actualmein tras ina midada che na saja anc mai stada uschè cumplessiva, almain betg en quest tempo. La digitalisaziun pretendia extremamain blier tant da l'economia sco er dal sistem da furmaziun. Per dumagnar questas sfidas duai tenor la fracziun da la pps vegnir mess a dispusiziun meds finansials da l'economia, ma er dal stadi. Uschea vegnia noss chantun vischin, il Son Gagl, probabel a metter a dispusiziun 75 milliuns per in'offensiva da furmaziun per la tecnologia d'infurmaziun ed uschia surpigliar ina rolla da pionier sin quest sector. Risguardond il fatg ch'il quint chantun 2017 serra puspe cun in surpli pli aut e nunspeglà saja uss temp d'investir quests surplis directamain ed unicamain en «projects raschunaivels». Ina part da quests mieds finansials pudessan vegnir duvrads intenziunadamain per promover il Grischun sco lieu d'economia e da furmaziun, scriva la fracziun da la pps. La pps puntuescha dentant en il medem temp che quests daners sajan d'impunder «mo per ina finanziaziun da partenza» ed i fissi fauss d'investir quels en projects che genereschon gronds custs periodics.

La pps vul incumbensar la regenza da stgaffir las basas legalas e da sutmetter al cussegl grond in concept per ina offensiva da digitalisaziun sin tut ils stgalims.

Ils dus schefs da fracziun Conradin Cavizel (san. ps) ed Jan Koch (dretg pps) n'èn betg cuntents cun la posiziun da la regenza. MAD

Finanziaziun or las reservas per infrastructures relevantas

Il schef da la fracziun socialdemocratica *Conradin Cavizel*, constatescha ch'il cussegl grond ha stgaffi ina reserva dad 80 milliuns per «infrastructures relevantas per il sistem». Fin oz sajan però vegnids inoltrads respectivamain sustegnids mo paucs projects sut quest titul. Tenor l'avis da la ps tutgan senza dubi er lingias sveltas tar in'infrastructura relevanta per il sistem per l'entir chantun. Mo era la scolaziun e furmaziun supplementara da las branschas e dals lavurers pertutgads da la digitalisaziun tutgan latiers. La ps postulescha plinavant la realisaziun d'ina studa per eruir schanzas, pussaivladads e ristgas da la digitalisaziun, in center da cumpetenza per cussegljar vischnancas e persunas privatas, in post d'intermediaziun tranter industria/perscrutaziun, la promoziun da la digitalisaziun en il turissem dentant era ina colliaziun digitala da las scolas medias e dals centers da sanadad. La ps è persuadida che la digitalisaziun saja centrala per l'attractivitat dal Grischun sco lieu d'abitar e lavurar. Da quai possian profitar en special er visch-

nancas en lieux decentral, manaja la ps. Per quai vul la ps metter a dispusiziun 40 milliuns da las reservas per infrastructures relevantas per il sistem per dar in stausch a la digitalisaziun en noss chantun.

Posiziun da la regenza

Da la muntada da la digitalisaziun è era la regenza persuadida. Decisiv per il success saja l'abiltad da las interpresas da s'adattar a la midada digitala. «Il maun public sto procurar che las consequenzas negativas da las novas tecnologias na donnegieschan betg il singul e la societad e che lur avantatgs possian vegnir tratgs a niz da tuts sche quai è insaco pussaivel», scriva la regenza. Per il stadi sa tracti essenzialmain da procurar ni pretender infrastructures adequatas sco era da porcher ina scolaziun per facilitar l'utilisaziun da tecnologias novas. Perquai sajan gia vegnidas introducidas differentas mesiras sin quest sector. Cun il cumenzament da l'onn da scola 2018/19 cumenza – tenor Plan d'instrucziun 21 – l'instrucziun da «medias ed informatica» gia sin il stgalim da la scola primara. Al gim-

nica prudenta. Quai saja il mantegniment da la libertad d'interpresa, infrastructures productivas, ina grevazza fiscal moderada e la disponibilitad da forzas da lavur qualifitgadas. La regenza puntuescha dentant ch'i saja en emprema lingua l'incumbensa da mintga singula interpresa da s'adattar en atgna responsabladad a la transformaziun digitala e per mantegnair u per augmentar la cumpetitivitat. En ina studa fatga per l'incumbensa dal departament chantunal da l'economia publica e dals fatgs socials saja l'institut da perscrutaziun SATE vegnì a la conclusiun ch'il Grischun «è en general provedi bain cun ina infrastructura da pindel fitg lad. En cumparegliaziun naziunala existia però in dischavantag tar l'internet ultra svelt sur 100 Mbit/s. Il chantun saja actualmain lundervia d'elavurar ensemen cun ils partenaris relevantas ina strategia da promoziun per avrir las regiuns tenor basegns.

Nagins daners ord la finanziaun da strcuturas relevantas per il sistem

La regenza n'è dentant betg pronta da metter a dispusiziun la mesadad (40 milliuns) dal credit d'impegn per infrastructures relevantas per da in stausch a la digitalisaziun. Per la regenza na saja betg cunvegnet da discutir da nov questa dumonda reglada gia en la revisiun da la lescha per il svilup economic. Ils meds mess a dispopiziun per quest intent duain vegnir duvrads a favur dal svilup economic, promovend infrastructures d'impurtanza centrala. Questa pratica da promoziun saja cumprovada, puntuescha la regenza. Sut il titul da «infrastructures relevantas per il sistem» è vegnids promovids 2017 projects en tut las regiuns dal chantun en la dimensiun da 12.84 milliuns. Per l'onn 2018 sajan vegnids garantids fin ils 15 da zercladur 1.5 milliuns per in project, entant che tsching projects cun in volumen da passa 10 milliuns èn pendents e trais ulteriurs vegnan anc inoltrads. Dal reminent possian vegnir duvrads gia oz mezs finansials dal CIG per promover colliaziuns da datas ch'èn accordadas cun la regiun e che correspundan al basegn, sche la strategia regiunala per sviluppar l'economia locala prevesa quai. Gist era perquai propona la regenza da renviar l'incumbensa da la fracziun socialdemocratica.

nasi èsi prevì d'introducìr l'informatica sco rom obligatoric fin tar l'onn da scola 2022/23. Sco rom complementar vegn «informatica» gia purschì oz al gimnasi. Era en las scolas medias spezialisadas vegnan duvrads gia oz medias d'emprender digitalas e novs meds d'instrucziun d'informatica digitalas. Purschidas correspundentas dettia era oz gia a las scolas autas da perscrutaziun ed a la Scuola spazialisada superiura IbW. Resumond constatescha la regenza ch' i vegnan realisadas gia oz differentas mesiras en il sector da furmaziun. Stgaffir novas basas legalas na saja betg necessari, puntuescha la regenza. Ella è dentant pronta d'examinar l'integrazziun d'in punct central da svilup «digitalisaziun en il sector da la furmaziun» en il program guvernamental 2021-2024.

Per ina politica economica prudenta

En sia pusiziun tar l'incumbensa da la ps constatescha la regenza che las pretensiuns ad ina «politica digitala» per rinforzar la cumpetitivitat dal Grischun na sa differenteschia en general betg da las pretensiuns generalas ad ina politica econo-